

Eiropas Uzņēmumu pārstrukturēšanas uzraudzības centrs (*ERM*) — unikāls Eiropas mēroga datu avots

informācijas lapa

“Pārstrukturēšana var būt ekonomiskā un sociālā progresa pamats — taču tikai tad, ja strukturālās pārmaiņas tiek veiktas pārdomāti, ja ietekmētie uzņēmumi var veikt koriģējošus pasākumus un vadīt nepieciešamās pārmaiņas ātri un efektīvi un ja valsts iestādes palīdz radīt labvēlīgus apstākļus.”

Sociālā programma (27. izdevums) — Pielāgošanās pārmaiņām — ES pieeja pārstrukturēšanai, Eiropas Komisija, 20.6.2011.

KĀDS ir konteksts?

Pārstrukturēšana nav jauna parādība. Tā vienmēr ir bijusi normāla uzņēmējdarbības attīstības cikla daļa, jo uzņēmumiem ir jāpiemērojas apstākļiem, lai saglabātu savu konkurētspēju. Ļoti bieži pārstrukturēšanu uzskata par negatīvu parādību, kam ir kaitīga ietekme uz nodarbinātību vai darba apstākļiem, kā arī lokālo un reģionālo ekonomiku. Tomēr, ja pārstrukturēšanu vada konstruktīvi un pārdomāti, ir iespējams saglabāt darba ņēmēju nodarbinātību un palīdzēt tiem pāriet citā līdzvērtīgā amatā, ja viņi nevar saglabāt savu sākotnējo amatu.

Pamatiniciatīvā „Rūpniecības politika globalizācijas laikmetā”, kas ir daļa no stratēģijas „Eiropa 2020”, ir noteikts, ka Eiropas Komisija „strādās pie tā, lai veicinātu grūtībās nonākušu nozaru pārstrukturēšanu uz nākotnē vērstu darbību, tostarp veicot strauju pārkvalifikāciju uz jaunajām strauji augošajām nozarēm un tirgiem”, un ka dalībvalstīm ir nepieciešams „cieši sadarboties ar ieinteresētajām personām dažādās jomās [..], lai apzinātu trūkumus un izstrādātu kopīgu analīzi par to, kā uzturēt spēcīgu rūpniecisko un zināšanu bāzi”.

Abus mērķus varētu atbalstīt Eiropas Uzņēmumu pārstrukturēšanas uzraudzības centrs (*ERM*), kas līdz šim brīdim ir vienīgais ES mēroga informācijas avots par uzņēmumu pārstrukturēšanu, kurš var sniegt datu pārskatus, kā arī informāciju par valsts publisko atbalstu pārstrukturēšanā.

KĀDĒĻ šis instruments?

Neraugoties uz pārstrukturēšanas lielo ietekmi uz nodarbinātību, pirms *ERM* darbības uzsākšanas tika veikti tikai daži sistemātiski mēģinājumi novērtēt pārstrukturēšanas procesu raksturu, apjomu un ietekmi visā ES. Tādos apstākļos, kad nav citu visaptverošu Eiropas mēroga apsekojumu par uzņēmumu pārstrukturēšanu, *ERM* ir uzskatāms par derīgu alternatīvu un līdz šim vislabāko un vienīgo risinājumu šā trūkuma aizpildīšanai. Kaut arī *ERM* dati ir vairāk orientējoši nekā reprezentatīvi, parādot pārstrukturēšanas apjomu un ietekmi uz nodarbinātību, tie atklāj nozīmīgākās tendences un sniedz plašu informāciju turpmākai kvalitatīvai analīzei.

Līdzīgi, lai sniegtu pārskatu par dažādajām iespējām un radītu iespēju ideju apmaiņai, ir savākti ilustratīvi piemēri, kuros apskatīti valstu atbalsta instrumenti uzņēmumiem un darbiniekiem, kas atrodas pārstrukturēšanas procesā. Lai gan šajā procesā ir acīmredzami ierobežojumi un attiecības starp pārstrukturēšanu un nodarbinātību nav ne vienkāršas, ne viennozīmīgas, jo īpaši šā brīža pasaules ekonomikas lejupslīdes laikā, *ERM* ir vērtīgs informācijas avots Eiropas politikas veidotājiem, mēģinot novērtēt uzņēmumu pārstrukturēšanas apjomu visā Eiropā.

KAS ir *ERM*?

ERM mērķis ir uzraudzīt pārstrukturēšanas pasākumus 27 ES dalībvalstīs, kā arī Norvēģijā. Nodarbinātības ietekme uz pārstrukturēšanas pasākumiem tiek novērtēta, pamatojoties uz paziņojumiem, kas tiek publicēti dienas un biznesa laikrakstos katrā dalībvalstī, kopš 2002. gada. *ERM* nenodrošina pilnīgu un visaptverošu priekšstatu par darba vietu izveidi un to likvidēšanu Eiropā; tas vairāk

POSITIONS AVAILABLE

aptver informāciju par liela mēroga pārstrukturēšanas procesiem. Nozīmīgas darba vietu likvidācijas un izveides plūsmas katrā valstī veido daudzi maza mēroga likvidēšanas un izveides gadījumi. Tomēr liela mēroga procesi ir ļoti nozīmīgi, jo tie var izraisīt nozīmīgu „domino efektu” attiecīgajā jomā, noteikt jaunus uzdevumus sociālās kohēzijas jomā un prasīt efektīvu kopīgo rīcību. Tā kā *ERM* saņem informāciju par uzņēmumu pārstrukturēšanu vēl ilgi pirms faktiskās darba vietu skaita samazināšanas, *ERM* ļauj visiem, kas iesaistīti pārmaiņu plānošanā un vadībā, identificēt nozares un valstis, kurās, iespējams, drīzumā vai tuvākajā laikā notiks nozīmīga pārstrukturēšana.

Papildus pamata aprakstošo un kvantitatīvo datu vākšanai par atsevišķiem pārstrukturēšanas gadījumiem *ERM* kopš 2011. gada sniedz arī nepilnīgu ilustrējošu apkopojumu par valstu publiskajiem instrumentiem, kuru mērķis ir palīdzēt uzņēmumiem un ietekmētajiem darbiniekiem, lai pārstrukturēšanas plānošana un vadība sniegtu labumu. Mērķis ir sniegt informāciju politikas veidotājiem un citām ieinteresētajām personām par to, kāda veida instrumenti ir pieejami un ko, iespējams, varētu integrēt vai izmantot politikas apguvei.

Kādi ir REZULTĀTI?

ERM rezultāti ir viegli pieejami, un tos var lejupielādēt *Eurofound* tīmekļa vietnē.

- Pārstrukturēšanas gadījumu datubāzi ar meklēšanas iespēju publicē standartizētā formātā, ko dēvē par faktu lapu un ko atjaunina katru dienu. Katrā faktu lapā ir informācija par uzņēmumu, tā lielumu, atrašanās vietu un darbības nozari, pārstrukturēšanas veidu, paziņotajām izveidotām vai likvidētām darba vietām un tām paredzēto termiņu, kā arī Īss kopsavilkums par pārstrukturēšanas iemesliem. Informācija ir sagatavota, pamatojoties uz uzņēmumu pārstrukturēšanas paziņojumiem, kas publicēti valstu plašsaziņas līdzekļos. Atsevišķus gadījumus iespējams meklēt pēc dažādiem kritērijiem (piemēram, pēc nozares, pārstrukturēšanas veida, paziņojuma datuma).
- Pamatojoties uz iepriekšējos trīs mēnešos iegūtajiem datiem, kas apkopoti no *ERM* faktu lapām, *ERM reizi ceturksnī* iezīmē galvenās Eiropas pārstrukturēšanās tendences un to ietekmi uz nodarbinātību. *Ceturksņa pārskats* sniedz informāciju par tādiem būtiskiem rādītājiem kā IKP pieaugums un bezdarba līmenis, kā arī *ERM* datus par iepriekšējo ceturksni. Papildus tam katrā publikācijā ir raksti par atsevišķiem pārstrukturēšanas gadījumiem vai īpaši ietekmētām nozarēm.

European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions
Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Ireland
Telephone: (+353 1) 204 31 00 Email: information@eurofound.europa.eu
website: www.eurofound.europa.eu

- *ERM* datubāze par pārstrukturēšanas atbalsta instrumentiem sniedz informāciju par to ilustratīvo pasākumu iezīmēm, iesaistītajiem dalībniekiem, finansējuma avotiem, priekšrocībām, trūkumiem un rezultātiem, ko piedāvājušas valdības, darba devēju organizācijas un arodbiedrības visā Eiropā, lai sniegtu palīdzību pārstrukturēšanas plānošanā un vadībā. Atsevišķus pasākumus var meklēt pēc valsts, īstenošanas posma un instrumenta veida, finansējuma avota un iesaistītajiem dalībniekiem.
- *ERM* gada pārskatos ir apskatīts kāds konkrēts temats, kas atspoguļo aktuālās politikas prioritātes. Tajā ir ietverts arī iepriekšējā gada pārstrukturēšanas attīstības kopsavilkums. Datus šīs analīzes veikšanai galvenokārt iegūst no *ERM*, kā arī no citiem datu avotiem (piemēram, *Eurostat* Darbaspēka apsekojuma (*LFS*)). Īss gada pārskata kopsavilkums ir pieejams visās Eiropas Savienības oficiālajās valodās.
- Salīdzinošās analīzes ziņojumi sniedz informāciju par attīstības tendencēm ES un valstu līmenī par konkrētu tematu (piemēram, ārzonām, bankrotiem u. c.), iekļaujot arī reālus uzņēmumu piemērus.

KĀ tas darbojas?

ERM faktu lapas sagatavo korespondentu tīkls, kas katrā dalībvalstī un Norvēģijā apkopo datus par uzņēmumu pārstrukturēšanu, katru dienu pārskatot informāciju specializētajos plašsaziņas līdzekļos par ekonomiku. Korespondenti reģistrē uzņēmumu pārstrukturēšanas gadījumus, kas skar vismaz vienu valsti, ir saistīti ar vismaz 100 paziņotu darba vietu izveidi vai likvidēšanu vai ietekmē vismaz 10% uzņēmuma darbaspēka, ja tajā ir nodarbināti vairāk nekā 250 cilvēki. *ERM* faktu lapās iekļauj informāciju arī par gadījumiem, kuros iesaistītas vairākas valstis.

KURP tālāk?

Turpmākā *ERM* attīstība būs vērsta uz iespēju izpēti saistībā ar plašāku digitālo avotu izmantošanu. Turpmākajā attīstībā liela uzmanība tiks pievērsta arī datubāzes ierakstu kvalitātes uzlabošanai ar nolūku uzlabot *ERM* datu pārklājumu un precizitāti, kā arī datubāzes analītisko aspektu. Raugoties no kvalitatīvā aspekta, *ERM* sniedz ļoti plašas iespējas; piemēram, tas ir potenciāli noderīgs instruments pārstrukturēšanas veidu izpētē, kā arī nozaru analīzes ietvaros veiktajā gadījumu izpētē par inovatīvas prakses izmantošanu, pārstrukturējot uzņēmumus, un tas var kalpot arī kā pārstrukturēšanas gadījumu ilgtermiņa pārraudzības instruments u. tml.

Papildu informācija:

Informāciju par *ERM* var iegūt *Eurofound* tīmekļa vietnē (<http://www.eurofound.europa.eu/emcc/>) vai sazinoties ar pētnieci *Sara Riso* (sri@eurofound.europa.eu) saistībā ar informāciju par faktu lapām vai *Funda Celikel-Esser* (fce@eurofound.europa.eu) saistībā ar informāciju par pārstrukturēšanas atbalsta instrumentiem.

Lūdzam ievērot datu izmantošanas nosacījumus.